

“Gulbju lidojums” – 7000 km garais lidojums līdz mazajam gulbim

“Gulbju lidojums” ir pasaules vēsturē pirmais mēģinājums izsekot mazo gulbju *Cygnus columbianus bewickii* migrācijas lidojumam no gaisa. Lielbritānijas vides aizsardzības organizācijas “Medijamo putnu un mitrāju trests” (*Wildfowl and Wetland Trust*) pārstāve Saša Denča (*Sacha Dench*) 19. septembrī motorizētā paraplānā pacēlās debesīs, lai kopā ar mazajiem gulbjiem no to ligzdošanas vietām Krievijas polārajos apgabalos dotos vairāk nekā 7000 km garā lidojumā pāri 11 valstīm, tostarp arī Latvijai, uz ziemošanas vietu Lielbritānijā.

Akcijas mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību mazajam gulbim – sugai, kuras īpatņu skaits Eiropā pēdējo gadu laikā samazinājies teju uz pusi un turpina sarukt. Lielākajā daļā valstu par godu šai akcijai plānoti dažādi pasākumi, un šo valstu

lokam pievienojusies arī Latvija.

Starptautiskās ekspedīcijas pavadone Latvijā ir LOB Madonas vietējās grupas vadītāja Līga Jātniece. Līga devās pretī komandai un sagaidīja to Cēsīs dienu pirms publiskā pasākuma norises informācijas centrā. Nākamajā dienā uz pašu pasākumu sagaidījām daļu no ekspedīcijas komandas, arī paraplānisti Sašu Denču.

Ekspedīcija prasīja lielus sagatavošanās darbus, sākot no maršruta plānošanas līdz komunikācijai ar ekspedīcijas rīkotājiem, Sašas atbalsta komandu, paramotoristiem Latvijā, vietējiem plašsaziņas līdzekļiem un citiem iesaistītajiem. Līdz pat pasākuma nedēļai bija daudz risināmo jautājumu un neskaidrības. Līga cīnījās ar jautājumiem – kurā laikā ekspedīcijas komanda ieradīsies Latvijā? Vai viņiem būs iespēja ierasties uz pasākumu? Cik daudz palīdzības

būs nepieciešams? Vai būs paredzētas pārmaiņas maršrutā? Kur būs viņu nakšņošanas vieta? Tā rezultātā bija visu pušu izcila sadarbība un atziņa, ka pats galvenais ir nezaudēt vēsu prātu, jo ekspedīcijas laikā kļuva skaidrs, ka visu izplānot nav iespējams, jābūt ļoti elastīgiem, pacietīgiem un jāmāk rīkoties operatīvi un tā, lai būtu pēc iespējas mazāk stresa.

Pati Līga saka: “Atzīšos, ka sagaidīt ekspedīcijas komandu Latvijā jau vien bija varens piedzīvojums, jo, Sašai traumējot celi, ekspedīcija kavējās par vairāk nekā 10 dienām un negaidītā ziema visus pārsteidza nesagatavotus! Mēs jau vairs neticējām, ka tas būs iespējams, bet visas zvaigznes sakrita mums labvēlīgi, un bijām gandarīti sagaidīt ekspedīcijas komandu pie Lubāna ezera īstajā laikā un īstajā vietā. Spītējot lietainajam un drēgnajam laikam, kas valdīja oktobra izskaņā, pasākums bija

Saša Denča – paraplāniste, kas kopā ar mazajiem gulbjiem veic 7000 km garu lidojumu pāri 11 valstīm no to ligzdošanas vietām Krievijas polārajos apgabalos.

Foto: publicitātes attēls

Paraplanieriste Saša Denča (centrā) un informatīvā pasākuma dalībnieki, 28.10.2016.

Foto: R Indriķe

pulcējis daudz jo daudz interesentu no visas Latvijas. Dienu dalot divās daļās, tā aizritēja sirsnīgi, zinātkāri un aizraujoši!”

Vēsturisko ekspedīciju atbalstīja Dabas aizsardzības pārvalde (DAP), kas sadarībā ar biedrību “Pie Kraujas” 28. oktobrī Lubāna mitrāja informācijas centrā rīkoja publisku pasākumu, kura laikā notika vairākas aktivitātes, piemēram, starptautiskās akcijas “Gulbju lidojums” konkursa “Iepazīsti lielo ceļotāju – mazo gulbi!” uzvarētāju apbalvošana. Radošie darbi izstādīti informācijas centra telpās, un kopējais konkursam iesniegto darbu skaits ir vairāk nekā 200. Lielais darbu skaits pārsteidza ekspedīcijas komandu, un viens no sirsnīgākajiem darbiem bija Valmieras skolotājas Sanitas Zviedrānes adītie cimdi, kas pasākuma dienā tika uzdāvināti Sašai Denčai, patiesi aizkustinot visu ekspedīcijas komandu.

Tāpat pasākuma dalībnieki varēja klausīties aizraujošajā ekspedīcijas stāstā un uzzināt par gulbju pētnieka Dmitrija Boiko piedzīvojumiem ar gulbjiem tundrā. Pēc kārtīgām pusdienām ikvienam bija iespēja redzēt, pataustīt un pat piemērit paramotoru. Liels paldies vietējiem paraplanīstiem Jānim Vilciņam un Kārlim Kurtišam, kuri, neskatoties uz nemīlīgo laiku, spēja aizraut gan lielus, gan mazus!

Spītējot lietainajam un drēgnajam laikam, kas valdīja ezera apkārtnē, informācijas centra teritorijā notika paramotoru demonstrējumi un pasākums tika noslēgts ar izbraucienu dabā, meklējot mazo gulbi kopā ar gulbju pētnieku Dmitriju Boiko un ornitologu Gaidi Grandānu. Dabas lieguma “Lubāna mitrājs” teritorijā esošajos zivju diļos izdevās novērot gan ziemeļu, gan paugurknābja gulbjus. Lai gan mazo gulbi neredzējām, radošo darbu konkursa dalībnieki un

viņu vecāki bija sajūsmā par iespēju redzēt putnus tuvumā un spert pirmos soļus putnu vērošanā.

“Lubānas mitrāja” komanda pirmo reizi iesaistījās šādā aktivitātē. Tas prasīja lielas pūles un pacietību, tomēr mums ir prieks, ka arī dabas lieguma “Lubāna mitrājs” vārds nu ir saistīts ar mazajiem gulbjiem. Šis pasākums bija arī iespēja iepazīstināt dažādu nacionalitāšu interesentus ar lielāko iekšzemes mitrāju kompleksu Latvijā.

Paldies visiem apmeklētājiem un pasākuma finansiālajiem atbalstītājiem Latvijas vides aizsardzības fondam, kā arī SIA “Skyhunters” par balvām konkursa uzvarētājiem.

ILZE SAUŠA,
Lubāna mitrāja informācijas centrs,
sausa.ilze@gmail.com,
infolubans@inbox.lv

Summary

Flight of the swans /Ilze Sauša/

This autumn WWT (Wildfowl and Wetland Trust) puts a totally new spin on migration with this record-breaking 7,000 km paramotor flight from the arctic with Bewick's swans which would be the first attempt to follow swans from the air with a paramotor.

By joining the Bewick's on their migration, Sacha Dench and the expedition team will see for themselves just why swans are unable to survive the journey. Through Flight of the Swans WWT will gather first-hand evidence and information that, combined with existing research, can contribute to life-saving conservation action right along the Bewick's migratory flyway.

The expedition team crosses 11 countries, including Latvia. On 28th October a public event was held in Lubana Wetland Information Centre. Sacha has now already reached Central Europe, and is planning to end her journey at the end of the year in the United Kingdom.